

Sygn. akt VI A Ca 658/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Ewa Stefańska

Sędzia SA Małgorzata Kuracka (spr.)

Sędzia SO (del.) Dorota Wybraniec

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Mikiciuk

po rozpoznaniu w dniu 8 sierpnia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) w W.

przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 22 lutego 2016 r., sygn. akt XXV C 427/15

I. oddała apelację;

II. zasądza od (...) w W. na rzecz Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

VI A Ca 658/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22.02.2016 r. , wydanym w sprawie z powództwa (...) z siedzibą w W.

przeciwko Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę kwoty 199 924,92 zł wraz z odsetkami Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo w całości i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 7 200 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego/ i kwotę 17 złotych tytułem kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa/.

Rozstrzygnięcie Sądu zapadło na podstawie następujących ustaleń i rozważań.

W dniu 01 lutego 1996 r. Bank (...) S.A. zawarł ze Z. Ł. i A. K. - właścicielami Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego (...) s.c. umowę restrukturyzacyjno-kredytową nr (...). Zgodnie z § 2 umowy kredytowej na kwotę zrestrukturyzowanego zadłużenia przypadła kwota 872 490,50 zł. Jednocześnie pozwana wyraziła zgodę na przewalutowanie zadłużenia na kredyt dewizowy w USD.

W § 6 ww. umowy kredytowej wskazano, że zabezpieczenie restrukturyzowanego kredytu stanowić będzie:

- 1) weksel in blanco wraz z deklaracją z wystawienia kredytobiorcy poręczony przez małżonki;
- 2) hipoteka kaucyjna w wysokości 50% kwoty kredytu na nieruchomości stanowiącej własność D. i Z. Ł. - KW (...);
- 3) hipoteka kaucyjna w wysokości 50% kwoty kredytu na nieruchomości stanowiącej własność A. K. - KW (...);
- 4) przewłaszczenie maszyn i urządzeń do przetwórstwa mięsnego w wysokości 355 248,43 zł.

(...) (dalej także jako (...)) oraz Bank (...) S.A. (dalej także jako (...) S.A., Bank) zawarły w dniu 15 kwietnia 1997 r. umowę nr (...), której przedmiotem były zasady, warunki i tryb przekazywania dopłat ze środków (...) do oprocentowania kredytów udzielanych przez pozwaną na realizację przedsięwzięć wskazanych w § 1 umowy, stosownie do rozporządzenia Rady Ministrów z 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań (...) oraz sposobów ich realizacji (Dz. U. z 1996 r. Nr 16, poz. 82 ze zm.).

Stosownie do § 2.1 umowy cele, zasady i warunki kredytowania zostały określone w Zarządzeniu nr (...) Prezesa (...) w sprawie wprowadzenia zasad udzielania kredytów z dopłatą (...).

Powyższe zarządzenia stanowiły załączniki do kolejnych aneksów zawieranych przez strony niniejszego postępowania do ww. umowy z 15 kwietnia 1997 r.

Zgodnie z § 6.1 umowy, w przypadku, gdy zachodzi określony w niniejszej umowie obowiązek zwrotu dopłat wraz z ustawowymi odsetkami, bank zobowiązany jest do ich wyegzekwowania od kredytobiorcy i niezwłocznego przekazania na rzecz (...). W myśl § 6.2 umowy, zmienionego aneksem nr (...) z 04 sierpnia 1997 r., w przypadku, gdy pozwana dochodzi od kredytobiorcy zwrotu dopłat wraz z odsetkami ustawowymi i swoich wierzytelności podział wyegzekwowanych kwot jest następujący: pkt c) gdy kredytobiorca nie dokona spłaty należności lub dokona jej w części, (...) S.A. podejmuje działania windykacyjne. Środki odzyskane w drodze windykacji w pierwszej kolejności przeznaczone będą na pokrycie kosztów windykacji. Pozostała kwota podlega podziałowi proporcjonalnie do zaangażowanych środków stron umowy, na warunkach i w terminie określonych w pkt b).

Stosownie do § 8.1 umowy, pozwana Spółka zobowiązana była do zawarcia w umowach kredytowych postanowień o okolicznościach skutkujących zwrotem dopłat.

Przedmiotem działalności (...) jest między innymi udzielanie dopłat do oprocentowania kredytów przeznaczonych na finansowanie przedsięwzięć gospodarczych. Dopłaty te stosowane są w ramach ustalonych limitów do kredytów udzielonych przez banki, z którymi (...) zawiera umowy.

Aneksem nr (...) z 23 grudnia 1997 r. do ww. umowy restrukturyzacyjno-kredytowej nr (...) z 01 stycznia 1996 r., zawartej pomiędzy pozwaną, a dłużnikami, wyłączono z kwoty zrestrukturyzowanego zadłużenia kwotę 155 715,11 USD (548 522,05 zł) i przekwalifikowano na kredyt inwestycyjny preferencyjny z dopłatami (...) do oprocentowania z linii o symbolu (...) zgodnie z zarządzeniem nr (...) Prezesa (...) z 04 marca 1997 r.- załącznikiem nr (...) linii (...), stanowiącym załącznik do umowy Nr (...) z 15 kwietnia 1997 r. zawartej pomiędzy (...) a Bankiem (§ 1 aneksu).

W § 6 aneksu wskazano, że zabezpieczenie przekwalifikowanego kredytu stanowić będzie weksel własny in blanco z deklaracją do weksla z wystawienia kredytobiorców poręczony przez małżonki. Żadne z zabezpieczeń ustanowionych w umowie restrukturyzacyjno-kredytowej nr (...) z 01 lutego 1996 r. (tj. umowie kredytowej komercyjnej) nie zostało przeniesione jako zabezpieczenie zadłużenia przekwalifikowanego na kredyt inwestycyjny preferencyjny z dopłatami (...). W ocenie pozwanej, na dzień przekwalifikowania części kredytu na kredyt inwestycyjny preferencyjny z dopłatami (...), z uwagi na kondycję finansową dłużnika, opinie środowiska, dotychczasowe terminowe wywiązywanie się z zobowiązań wobec Banku (...) S.A., właściwym zabezpieczeniem tego zobowiązania był weksel in blanco. Zgodnie z postanowieniami części I ust. 5 załącznika Nr (...), warunkiem zastosowania dopłat (...) do oprocentowania kredytu było spełnienie warunków określonych w załączniku Nr (...) do zarządzenia Nr (...) Prezesa (...) z 04 marca 1997 r.

Stosownie do części III ust. 10 załącznika Nr (...) do ww. zarządzenia nr (...), w celu zapewnienia spłaty kredytu i zwrotu kwoty dopłat wraz z odsetkami ustawowymi, pozwana zobowiązana była do ustanowienia odpowiedniego prawnego zabezpieczenia. Zgodnie z częścią III ust. 9 lit. b) załącznika Nr (...) do zarządzenia nr (...), dopłaty do oprocentowania kredytu podlegają zwrotowi wraz z odsetkami ustawowymi za okres od daty ich otrzymania, a dalsze dopłaty nie przysługują w przypadku między innymi zaprzestania prowadzenia gospodarstwa (zakładu), obsługi kredytu lub wykorzystania kredytu niezgodnie z jego przeznaczeniem określonym w planie przedsięwzięcia i umowie kredytowej. Aneksem Nr (...) z 25 marca 2002 r. do umowy restrukturyzacyjno-kredytowej nr (...), w części przekwalifikowanej na kredyt inwestycyjny preferencyjny z dopłatami (...), pozwana - zgodnie z § 2 aneksu - dokonała zmiany § 6 umowy restrukturyzacyjno-kredytowej podpisanej w dniu 01 lutego 1996 r. poprzez zmianę prawnego zabezpieczenia kredytu na:

1. hipotekę zwykłą w kwocie 274 250,00 zł na nieruchomości położonej w B. gm. K., stanowiącej własność D. Ł. (1) i Z. Ł., objętej księgą wieczystą KW nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy (...) w K. Wydział Ksiąg Wieczystych (aktualnie KW nr (...));
2. oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji;
3. weksel in blanco wystawiony przez D. Ł. (1) i Z. Ł..

W dziale IV księgi wieczystej nr (...) (dawniej KW nr (...)) wpisano hipotekę umowną zwykłą na kwotę 169 501,21 USD zabezpieczającą udzielony kredyt komercyjny z 01 lutego 1996 r. (tj. 50% kwoty kredytu na nieruchomości stanowiącej własność D. i Z. Ł.), wpis miał miejsce 23 lutego 1996 r., podstawę wpisu stanowiło zrestrukturyzowane zaświadczenie z Banku.

Pozwana nie dochodziła realizacji nałożonych na dłużników przez aneks Nr (...) z 25 marca 2002 r. obowiązków dodatkowego zabezpieczenia kredytu.

Kolejne umowy pomiędzy powodową (...), a Bankiem (...) S.A. w przedmiocie zasad, warunków i trybu przekazywania dopłat ze środków (...) do oprocentowania kredytów udzielanych przez Bank na realizację przedsięwzięć wskazanych w § 1 umowy, zostały zawarte odpowiednio w dniach: 25 marca 1999 r. - nr (...), 23 grudnia 1999 r. - nr (...), 11 stycznia 2002 r. - nr (...).

Pozwaną oraz dłużnika, w analogicznym okresie wiązała również podobna umowa kredytu na cele rolnicze z 27 listopada 1996 r. nr (...) (bez udziału (...)), ze spłatą której dłużnik również miał problemy. Aneksem nr (...) do tejże umowy pozwana - w wyniku negocjacji - przesunęła termin płatności zapadłych rat kredytowych, zaś dłużnik (stosownie do zawartego porozumienia) spłacił zadłużenie zgodnie z przyjętym harmonogramem w okresie od 27 września 2004 r. do 26 listopada 2004 r.

Pismem z 01 kwietnia 2005 r. znak: (...), pozwana wezwała dłużnika do zapłaty przeterminowanej należności wraz z odsetkami do dnia zapłaty - w terminie 7 dni od otrzymania wezwania.

Przeterminowane zadłużenie na dzień 01 kwietnia 2005 r. wynosiło - kapitał 24 988,91 zł, odsetki 7 547,59 zł. Pozwana wskazała jednocześnie, że w przypadku braku spłaty należności przeterminowanej, pismo to należy traktować jako wypowiedzenie umowy nr (...) z 01 lutego 1996 r. w części przekwalifikowanej na kredyt inwestycyjny preferencyjny z dopłatami (...) aneksem nr (...) z 23 grudnia 1997 r. Dłużnik nie uregulował w terminie tychże zaległości, wskutek czego umowa została wypowiedziana.

Pismem z 20 października 2005 r. dłużnik zwrócił się do pozwanej z wnioskiem o umożliwienie spłaty zadłużenia kredytu w dwóch ratach płatnych w listopadzie i grudniu 2005 r. Propozycja ta, po analizie historii spłaty kredytu, zyskała aprobatę kredytodawcy, który uznał, że jest ona korzystana, winna zyskać jednakże również aprobatę (...).

Pismem z 03 listopada 2005 r. (odebrany w dniu 18 listopada 2005 r.) pozwana skierowała do powodowej (...) stanowisko aprobujące ww. propozycję wraz z projektem ugody. W odpowiedzi z 13 grudnia 2005 r. (...) podniosła,

iż przekazany projekt ugody jest bezprzedmiotowy, gdyż umowa została już wypowiedziana. Bank zatem stosownie do § 6 ust. 1 i 2 umowy o współpracy z 21 listopada 2005 r. winien podjąć działania zmierzające do wyegzekwowania należności oraz przelania części kwot należnych (...). W dniu 21 listopada 2005 r. doszło bowiem pomiędzy powodową (...) a Bankiem (...) S.A. do zawarcia umowy nr (...), której przedmiotem były zasady, warunki i tryb stosowania przez (...) dopłat stanowiących część oprocentowania należnego Bankowi do kredytów udzielanych przez Bank z jego środków własnych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań (...) oraz sposobów ich realizacji (Dz. U. z 1996 r. Nr 16, poz. 82 ze zm.).

Stosownie do § 6.1 i 2 ww. umowy, (...)udziela pozwanej dopłat z zastrzeżeniem warunku, że jeżeli zaistnieją przesłanki zwrotu dopłat, bank zobowiązany jest do wyegzekwowania we własnym imieniu i na swoją rzecz od kredytobiorcy zwrotu części oprocentowania wynikającego z umowy kredytu oraz przelania go na rachunek (...)niezwłocznie od daty wyegzekwowania.

Zwrot należności, o której mowa w ust. 1 obejmuje kwotę równą dotychczas udzielonym dopłatom wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od dnia wysłania na rachunek pozwanej środków z (...)do dnia ich wysłania przez bank na rachunek (...)włącznie. Uzyskane środki w drodze egzekucji bądź dobrowolnej spłaty przez kredytobiorcę, pozwana, po pokryciu kosztów egzekucji, przeznacza na zwrot pobranych dopłat wraz z należnymi odsetkami proporcjonalnie do zaangażowanych przez Bank (...) środków finansowych według stanu na dzień wszczęcia postępowania egzekucyjnego bądź dzień dobrowolnej spłaty.

Zgodnie natomiast z § 8.1 umowy W przypadku, gdy kredyt został udzielony przez Bank niezgodnie z warunkami określonymi w niniejszej umowie, Bank niezwłocznie od dnia stwierdzenia tej okoliczności zwróci (...)kwoty przekazanych dopłat wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wysłania na rachunek Banku kwoty dotychczas przekazanych dopłat wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wysłania na rachunek Banku środków z (...)do dnia ich wysłania przez Bank na rachunek (...)włącznie.

Umowa w § 9 ust. 4 pkt 3 i 4 przewiduje nadto, że pozwana zobowiązana jest do ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia spłaty kredytu i kwot udzielonych przez (...)dopłat wraz z odsetkami ustawowymi oraz dochodzenia należności niezwłocznie po zaistnieniu okoliczności uzasadniających zwrot dopłat i niedopuszczenia do przedawnienia tych wierzytelności.

W myśl § 14.3 pkt 7 ww. umowy nr (...) z 21 listopada 2005 r., zobowiązania wynikające z dotychczas udzielonych przez pozwaną kredytów na stosowanie i zwiększenie dopłat (...)do oprocentowania kredytów inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa (...) - Symbol (...) regulowane są w trybie i na warunkach niniejszej umowy, przy czym do zwrotu dopłat stosuje się postanowienia § 6-8, natomiast przesłanki zwrotu dopłat ocenia się według umów obowiązujących (...)i Bank w dniu udzielenia kredytu (umowa nr (...) – k. 121-128).

W tej sytuacji, w dniu 05 grudnia 2006 r. pozwana wystawiła bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) przeciwko dłużnikom – (...) . Ł., D. Ł. Sp. j. (kredytobiorca), Z. Ł. (wystawcy weksła), D. Ł. (1) (poręczycielowi wekslowemu). Stosownie do treści tytułu na kwotę zadłużenia złożyły się: niespłacony kapitał – 110 676,96 zł; odsetki umowne – 47 944,34 zł naliczone jako odsetki ustawowe od 30 listopada 2004 r. do 05 grudnia 2006 r. i dalsze odsetki ustawowe naliczane od 05 grudnia 2006 r. do dnia zapłaty, obliczane od kwoty kapitału, tj. 110 676,96 zł; dopłaty do kredytu przekazane przez (...) w wysokości 199 924,92 zł; odsetki ustawowe od tychże dopłat w wysokości 238 096,89 zł naliczone za okres od 01 stycznia 1998 r. do 05 grudnia 2006 r. oraz dalsze należne odsetki ustawowe od 05 grudnia 2006 r. do dnia zapłaty, liczone od kwoty dopłat, tj. 199 924,92 zł. Następnie pozwana złożyła wniosek o nadanie klauzuli wykonalności ww. bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Postanowieniem z 28 grudnia 2006 r. sygn. akt I Co 3627/06/N Sąd Rejonowy (...) w K.nadał klauzulę wykonalności tylko przeciwko Z. Ł., a w pozostałej części wniosek oddalił. Na postanowienie to, w części oddalającej wniosek pozwana złożyła zażalenie, które zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w K.z 17 kwietnia 2007 r. sygn. akt II Cz 569/07.

Kolejno pozwana wystąpiła z pozwem przeciwko dłużnikowi – (...) . Ł., D. Ł. Sp. j. o zapłatę kwoty 608 756,33 zł. Sąd Okręgowy w K.wydał nakaz zapłaty sygn. akt IX GNc 312/07. Następnie wniosła o nadanie klauzuli wykonalności

nakazowi zapłaty przeciwko wspólnikom spółki jawnej. Postanowieniem z 14 grudnia 2007 r. sygn. akt IX GCo 265/07 Sąd Okręgowy w K.nadał klauzulę wykonalności zgodnie z wnioskiem Banku. Tytuł wykonawczy przeciwko dłużnikom obejmuje również kwotę dopłat.

Pismem z 10 stycznia 2012 r. znak: (...)skierowanym do (...), pozwana wskazała, że hipoteka, o której mowa w aneksie nr (...) do umowy z dłużnikiem, nie została ustanowiona. Jednocześnie w ww. piśmie podniosła, iż jedynym zabezpieczeniem przedmiotowego kredytu inwestycyjnego preferencyjnego z dopłatami (...) jest weksel in blanco. Jednocześnie oświadczyła, iż według stanu na dzień 21 listopada 2011 r. zadłużenie w stosunku do (...) kształtuje się następująco: dopłaty (...) w kwocie 199 924,92 zł; odsetki od dopłat w kwocie 360 192,85 zł.

Przeciwko dłużnikom prowadzone jest obecnie z wniosku pozwanej (...) S.A. postępowanie egzekucyjne przez komornika sądowego P. H. w K. z całego majątku (...) , jak i wspólników (sygn. akt KM 744/08; tytuł wykonawczy obejmuje również dopłaty (...) wraz z odsetkami). Postanowieniem z 07 września 2011 r. – na podstawie art. 985 k.p.c. – komornik umorzył postępowanie egzekucyjne KM 744/08 skierowane do nieruchomości położonej w miejscowości B., składającej się z działek o nr (...) (KW (...)) z uwagi, iż żaden z wierzycieli nie zgłosił wniosku o jej przejęcie na własność.

Egzekucja prowadzona za sygn. akt KM 744/08 pozostaje skuteczna wobec D. Ł. (1). Z tytułu przedmiotowego kredytu komornik przekazał w okresie od 21 grudnia 2012 r. do 29 kwietnia 2014 r. łącznie kwotę 5 335,69zł przeznaczoną na pokrycie poniesionych przez pozwaną kosztów windykacji (łączna kwota poniesionych przez pozwaną kosztów wynosi 8 105 zł).

Powyzsza nieruchomość dłużników ponownie została objęta postępowaniem egzekucyjnym. Do egzekucji z tego składnika majątkowego dłużników przyłączyli się również inni wierzyciele. Postanowieniem z 07 maja 2014 r. sygn. akt I Co 6911/11/11/N Sąd Rejonowy (...) w K.przybił własność nieruchomości gruntowej stanowiącej działkę numer (...) położoną w B. (KW nr (...)) za cenę 160 000 zł oraz własność nieruchomości gruntowej stanowiącej działkę numer (...) położoną w B. (KW nr (...)) za cenę 2 866,67 zł. Postanowieniem z 14 stycznia 2015 r. sygn. akt II Cz 3267/14 Sąd Okręgowy w K.oddalił zażalenie dłużników na powyższe orzeczenie o przybiciu własności.

Opierając się na powyższych ustaleniach faktycznych, które nie były sporne, Sąd doszedł do wniosku, iż powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Strona pozwana nie kwestionowała wysokości kwot otrzymanych dopłat od powódki oraz poprawności wyliczenia odsetek ustawowych od tychże kwot. Sąd wskazał, iż ocena wywiedzonego powództwa oraz podnoszonej przez strony argumentacji wymaga rozstrzygnięcia kilku zasadniczych kwestii prawnych.

Po pierwsze, chodzi przede wszystkim o określenie samego charakteru prawnego zgłoszonego roszczenia o zwrot dopłat i jego zasadniczych elementów. Po wtóre, pojawia się pytanie, czy roszczenie takie w ogóle powstało w świetle postanowień łączących strony porozumień o współpracy.

Po trzecie, dalsza kwestia, to określenie chwili, w której roszczenie to stało się wymagalne i czy ewentualnie doszło do jego przedawnienia.

Następnie Sąd przywołał art. 354 § 1 k.c., stosownie do którego to przepisu, dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współzycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom.

Powódka oparła swoje materialnoprawne roszczenie na dwóch alternatywnych podstawach:

- 1) na podstawie odpowiedzialności kontraktowej – tj. § 8 umowy o współpracy z 21 listopada 2005 r.;
- 2) na podstawie ogólnej odpowiedzialności kontraktowej z art. 471 k.c. - wyrządzeniu przez pozwaną szkody nienależytym wykonaniem zobowiązania.

Dokonując rozważań w zakresie kontraktowej podstawy odpowiedzialności pozwanej, w pierwszym rzędzie Sąd podniósł, iż dla oceny zasadności roszczenia strony powodowej zasadnicze znaczenie ma przede wszystkim wszechstronna analiza treści kontraktu wiążącego strony, którego przepisy stały się podstawą sformułowania przez powódkę przedmiotowego roszczenia.

Przystępując z kolei do analizy umowy o współpracy nr (...) z 14 kwietnia 1997 r. Sąd przypomniał, iż zawarta przez strony umowa została zastąpiona umowami z roku 1999, 2002, a te z kolei zostały zastąpione umową z 21 listopada 2005 r. Zgodnie z regulacją umowy z 21 listopada 2005 r., zobowiązania wynikające z dotychczas udzielonych przez Bank kredytów regulowane są w trybie i na warunkach aktualnie wiążącej strony umowy, przy czym do zwrotu opłat stosuje się postanowienia § 6 – 8 tej umowy, natomiast przesłanki zwrotu dopłat ocenia się według umów obowiązujących (...)i Bank w dniu udzielania kredytu stosownie do § 14 ust. 3 umowy z 2005 r.

Analiza treści umowy z 21 listopada 2005 r. prowadzi do wniosku, iż jedynym przepisem, na podstawie którego strona powodowa mogłaby potencjalnie domagać się bezpośrednio od pozwanej zwrotu przedmiotowych należności, jest przepis § 8.2 umowy z 21 listopada 2005 r. Taką też podstawę prawną roszczenia (przede wszystkim) wskazała powódka, lecz w ocenie Sądu, w realiach niniejszej sprawy, uczyniła to jednak w sposób chybiony.

Zdaniem Sądu należy podzielić pogląd strony pozwanej, iż roszczenie powódki oparte na podstawie § 8.2 umowy o współpracy pomiędzy (...) a Bankiem z 21 listopada 2005 r. jest nieuzasadnione, albowiem zgodnie z § 14.3 pkt 1–14 tej umowy, zobowiązania wynikające z dotychczas udzielonych przez Bank kredytów na realizację przedsięwzięć w rolnictwie, regulowane są w trybie i na warunkach tejże umowy z 2005 r., przy czym do zwrotu dopłat stosuje się postanowienia § 6 – 8 tej umowy, natomiast przesłanki zwrotu dopłat ocenia się według umów obowiązujących (...)i Bank w dniu udzielenia kredytu. Powyższe oznacza, iż przesłanki zwrotu dopłat w niniejszej sprawie powinny być oceniane wyłącznie według postanowień umowy z 15 kwietnia 1997 r., która obowiązywała w dacie udzielenia przedmiotowego kredytu (wraz z aneksami).

Zgodnie z § 1 umowy nr (...) jej przedmiotem były zasady, warunki i tryb przekazywania dopłat ze środków (...) od oprocentowania kredytów udzielanych przez bank na:

- 1) realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa;
- 2) zakup gruntów rolnych;
- 3) utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie przekroczyły 40 roku życia;
- 4) realizację przedsięwzięć inwestycyjnych objętych programami branżowymi i regionalnymi.

Stosownie natomiast do odesłania zawartego w § 2 ww. umowy – cel, zasady i warunki kredytowania zostały określone przede wszystkim w zarządzeniu Nr(...) Prezesa (...) z 04 marca 1997 r. w sprawie zasad stosowania i zwiększania dopłat (...) do oprocentowania kredytów inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie

Przesłanki zwrotu dopłat na rzecz (...)zostały enumeratywnie wyliczone w ust. 9 części III załącznika nr (...)do ww. zarządzenia (k. 148), zgodnie z którym dopłaty do oprocentowania kredytu podlegają zwrotowi wraz z odsetkami ustawowymi za okres od daty ich otrzymania, a dalsze dopłaty nie przysługują w przypadku:

- a) nie uruchomienia przedsięwzięcia zgodnie z planem zaopiniowanym przez (...);
- b) zaprzestania prowadzenia gospodarstwa (zakładu), obsługi kredytu lub wykorzystania kredytu niezgodnie z jego przeznaczeniem określonym w planie przedsięwzięcia i umowie kredytowej;
- c) nie udokumentowania wydatków poniesionych na unieruchomienie pierwszego cyklu produkcyjnego fakturami VAT, rachunkami uproszczonymi lub umowami kupna-sprzedaży, potwierdzonymi przez właściwy Urząd Skarbowy w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z Banku;

d) nie udokumentowania wydatków poniesionych na cele inwestycyjne, zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w danym Banku w oparciu o rachunki uproszczone, faktury VAT, akty notarialne, kosztorysy wykonawcze sporządzone po realizacji inwestycji lub umowy kupna – sprzedaży potwierdzone przez właściwy Urząd Skarbowy.

Uzupełnieniem powyższego uregulowania, dającym odpowiedź na pytanie w jaki sposób następował zwrot kwot udzielonych dopłat w przypadku, gdy zachodziła jedna lub kilka z przywołanych wyżej przesłanek, stanowiły zapisy § 6.1 i 2 umowy nr (...) (w brzmieniu po zmianach dokonanych kolejnymi aneksami) – uregulowane także w umowie z 21 listopada 2005 r. w § 6. 1 i 2 o identycznym brzemieniu.

Umowny zapis ust. 10 części III ww. zarządzenia, na który powoływała się strona powodowa stanowiący, iż w celu zapewnienia spłaty kredytu i zwrotu kwot o których mowa w pkt 9, Bank zobowiązany jest do ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia, a także § 4.4 pkt 3 i 4 umowy z 21 listopada 2005 r. – określały zakres odpowiedzialności kontraktowej pozwanej Spółki, stopień jej staranności w zakresie zabezpieczenia udzielonego kredytu z dopłatą (...). Inaczej rzecz ujmując – regulowały odpowiedzialność banku w sytuacji bezskuteczności egzekucji, która oceniana będzie z zastosowaniem powyższego miernika staranności – wedle ogólnych przesłanek zawartych w art. 471 k.c. Cytowane postanowienie umowne nie stanowiło natomiast zdaniem Sądu tak, jak zdaje się wywodzić powódka – nawet jeżeli wykazano by brak należytego zabezpieczenia - samoistnej podstawy do żądania zwrotu całości udzielonych dopłat w przypadku wypowiedzenia umowy kredytowej przed ich wyegzekwowaniem od dłużnika w toku egzekucji sądowej. Z powodu braku wymaganej w danych warunkach staranności ze strony pozwanej Spółki w odpowiednim zabezpieczeniu kredytu, (...)nie nabywała na tej podstawie automatycznie roszczenia do niezwłocznego zwrotu udzielonych dopłat wraz z odsetkami. Taka interpretacja umowy, w oderwaniu od pozostałych jej postanowień, jest sprzeczna z treścią stosunku prawnego łączącego strony, a także - jak się wydaje – z pierwotnym zamiarem układających się stron.

Sąd zauważył bowiem, iż uprawnienie powodowej (...)do żądania bezpośrednio od pozwanej zapłaty całości udzielonych dopłat wraz z odsetkami w kształcie proponowanym przez powódkę w niniejszym procesie (§ 8 umowy z 22 listopada 2005 r.) przewidywały zapisy § 6.3 umowy nr (...). Zgodnie z jego treścią w przypadku stwierdzenia, że kredyt został udzielony przez bank niezgodnie z warunkami określonymi w umowie, bank zwróci (...)kwoty dotychczas przekazywanych dopłat wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od daty otrzymania środków (...).

Analiza cytowanego zapisu w połączeniu z treścią przywołanych wcześniej postanowień umowy i zarządzenia, daje asumpt do twierdzenia, iż na gruncie łączącego strony stosunku prawnego należy wyraźnie rozróżnić dwie zgoła odmienne sytuacje prawne:

- 1) zwrot dopłat nienależnie (niezgodnie z umową) pobranych od (...) przez bank;
- 2) zwrot dopłat w przypadku zaprzestania obsługi kredytu przez kredytobiorców, sprzecznego z umową wykorzystania kredytu, nieuruchomienia dofinansowanego przedsięwzięcia.

W niniejszym sporze pierwsza z opisanych sytuacji z całą pewnością nie miała miejsca. Kredyt co do zasady został udzielony prawidłowo (czego zresztą nie kwestionowano), kredytobiorca spełniał warunki udzielenia mu wsparcia ze strony Skarbu Państwa, przez kilka lat umowa kredytowa była prawidłowo wykonywana, zaś jej pełnej realizacji przeszkodziło wypowiedzenie umowy kredytowej na skutek powstania zaległości w płatnościach rat kredytowych.

Roszczenie zwrotu dopłat jest wynikiem wypełnienia umownych przesłanek skutkujących obowiązkiem wypowiedzenia umowy kredytowej, a nie przyczynami pierwotnymi (wadliwością w procesie udzielania kredytu – braku podstaw do przyznania dofinansowania, dalsze pobieranie dopłat mimo wypowiedzenia umowy kredytowej).

Zastosowanie ust. 10 wyżej powołanego zarządzenia, ma jakiegokolwiek logiczne uzasadnienie prawne wyłącznie w przypadku niewypłacalności kredytobiorcy, któremu udzielono prawidłowego wsparcia inwestycyjnego ze strony powodowej (...). Wszakże zapis ten miał na celu zabezpieczenie interesów Skarbu Państwa na wypadek, gdy z różnych

przyczyn nie doszło do pełnej realizacji planowanej inwestycji, bądź umowa kredytowa została wypowiedziana na skutek zaprzestania terminowego wnoszenia rat kredytowych. Inaczej rzecz ujmując, nie doszły do skutku założenia, dla których Państwo zdecydowało się na dofinansowanie inwestycji mającej przynieść wymierne korzyści dla rozwoju gospodarczego kraju: powstanie nowych miejsc pracy, nowych gałęzi przetwórstwa, na które kredytodawca nie ma przecież żadnego wpływu.

Sąd następnie podniósł, iż na gruncie rozpoznawanego przypadku można przyjąć, że zamysł powódki odpowiedniego zabezpieczenia spornego dofinansowania odpowiadał w zasadzie zamysłowi, dla którego banki ustanawiają zabezpieczenia udzielonych kredytów z tą różnicą, że powódka nie robiła tego dla bezpośredniego zysku związanego z profilem prowadzonej działalności. Jeżeli kredyt inwestycyjny został spłacony, Bank osiągał dochód z tytułu pożyczonego kapitału, powstałe dzięki niemu przedsiębiorstwo wpływało natomiast pozytywnie na gospodarkę. Oba podmioty (bank i Skarb Państwa) ponosiły potencjalne ryzyko – że mimo zainwestowania środków finansowych, dane przedsięwzięcie okaże się fiaskiem, w rezultacie nie osiągnie zamierzonego celu (zwrotu pożyczonego kapitału, zysku, rozwoju gospodarczego). Na wypadek takiej ewentualności właśnie podmioty te ustanawiały zabezpieczenie pozwalające im na zwrot zainwestowanego kapitału.

Decyzja o sposobie zabezpieczenia roszczenia powódki została przy tym scedowana na pozwaną, która wedle własnego uznania, stosownie do okoliczności, decydowała o tym, jaki rodzaj zabezpieczenia interesów swojego kontrahenta będzie najwłaściwszy, ponosząc z tego tytułu pełną odpowiedzialność kontraktową. Ocena tego, czy zastosowane zabezpieczenie okazało się właściwe, możliwa była jednak dopiero w perspektywie czasu.

Powódka nie zarzucała pozwanej, iż ta w ogóle nie zabezpieczyła jej interesów lecz to, że zastosowany sposób zabezpieczenia okazał się niewystarczający do zwrotu zainwestowanego kapitału wraz z odsetkami.

Podstawą roszczenia powódki nie będzie więc stanowić zapis § 8.1 umowy w zw. z § 14.3 pkt 7 umowy o współpracy z 21 listopada 2005 r. Byłby on właściwy - z uwagi na powołane rozróżnienie - jedynie w sytuacji, gdyby Bank udzielił kredytu rolnikowi bądź przedsiębiorcy zajmującemu się produkcją rolną, bezzasadnie uznając, iż zachodzą podstawy do wsparcia ze strony Skarbu Państwa. Wówczas podmiotem zobowiązanym do niezwłocznego zwrotu dopłaty, byłby wyłącznie bank. Jeżeli ziszczyłyby się powyższe przesłanki dla powódki, to w takiej sytuacji to, czy udzielona dopłata została prawidłowo zabezpieczona na majątku kredytobiorcy traciłoby jakiegokolwiek znaczenie. Zobowiązany do spłaty udzielonej dopłaty zgodnie z postanowieniami umowy byłby wyłącznie kredytodawca.

Z tego właśnie względu zasadnicza podstawa, na której strona powodowa opierała swoje roszczenie, była od początku chybiona.

W celu omówienia alternatywnej podstawy roszczenia opartej na art. 471 k.c., zważywszy na poczynione ustalenia faktyczne, w tym prowadzoną z wniosku pozwanej egzekucję przeciwko kredytobiorcom, Sąd przywołał postanowienia umowne, które należało brać pod rozwagę w przypadku sytuacji wypowiedzenia umowy kredytowej na skutek zaprzestania obsługi kredytu oraz konieczności wykorzystania ustanowionego prawnego zabezpieczenia kredytu oraz dopłaty. Rzeczone postanowienia umowne wpływały bowiem w przypadku wyegzekwowania należności powódki (bądź jej części) przez pozwaną na zakres szkody ocenianej przez pryzmat art. 471 k.c. Dawaly również odpowiedź na pytanie jaki byłby rozmiar szkody powódki w sytuacji prawidłowego zabezpieczenia udzielonych dopłat.

Stosownie do § 6.1 i 2 ww. umowy, (...) udziela bankowi dopłat z zastrzeżeniem warunku, że jeżeli zaistnieją przesłanki zwrotu dopłat, bank zobowiązany jest do wyegzekwowania we własnym imieniu i na swoją rzecz od kredytobiorcy zwrotu części oprocentowania wynikającego z umowy kredytu oraz przelania go na rachunek (...) niezwłocznie od daty wyegzekwowania.

Zwrot należności, o której mowa w § 6.1 obejmuje kwotę równą dotychczas udzielonym dopłatom wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od dnia wysłania na rachunek banku środków z (...) do dnia ich wysłania przez bank na rachunek (...) włącznie. Uzyskane środki w drodze egzekucji bądź dobrowolnej spłaty przez kredytobiorcę, pozwana, po pokryciu kosztów egzekucji, przeznaczają na zwrot pobranych dopłat wraz z należnymi odsetkami proporcjonalnie do

zaangażowanych przez bank i (...) środków finansowych według stanu na dzień wszczęcia postępowania egzekucyjnego bądź dzień dobrowolnej spłaty.

Biorąc pod rozwagę powołane okoliczności faktyczne oraz postanowienia umowne, Sąd doszedł do wniosku, że ogólne roszczenie o zwrot dopłaty do udzielonego kredytu o charakterze rolniczym niewątpliwie powstało z dniem złożenia kredytobiorcom oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej na skutek zaprzestania płatności umówionych rat. Sporne dopłaty zmniejszyły zadłużenie kredytobiorców wobec pozwanej Spółki, stanowiły odpowiednią dotację z funduszy publicznych na rzecz kredytobiorców. Na skutek niewykonania przez kredytobiorców umowy kredytowej, pozwana zasadnie wypowiedziała im umowę, a następnie niezwłocznie po uzyskaniu tytułu wykonawczego, wszczęła przeciwko nim egzekucję sądową.

Sąd przy tym wskazał, że ewentualny zakres świadczenia pozwanej na rzecz (...), obejmujący m.in. zwrot dopłat i odsetki za opóźnienie, uzależniony jest od przesądzenia tego, czy kontraktowy obowiązek banku w postaci dochodzenia należności od kredytobiorców (osób trzecich), ma ostatecznie postać obowiązku starannego działania (starannej egzekucji, art. 355 k.c.), czy obowiązku rezultatu o charakterze gwarancyjnym (art. 65 k.c.) i jaką należałoby przyjąć sekwencję (kolejność lub proporcję) zarachowywania uzyskanych kwot z egzekucji. Zważywszy treść § 6.2 oraz powiązanego z nim § 9.4 pkt 3 i 4 umowy z 21 listopada 2005 r., Sąd wskazał, iż nawet prawidłowe zabezpieczenie roszczenia stron, nie zawsze dawało (...) gwarancję zwrotu całości zainwestowanych środków wraz z odsetkami.

Pozwana - zgodnie z cytowanymi postanowieniami umownymi - jest zobowiązana do wyegzekwowania od dłużnika we własnym imieniu i na swoją rzecz zwrotu części oprocentowania wynikającego z umowy kredytu, dochodzenia należności niezwłocznie po zaistnieniu okoliczności uzasadniających zwrot dopłat, niedopuszczenia do przedawnienia tych wierzytelności oraz do przelania go na rachunek (...) niezwłocznie od daty wyegzekwowania. Ponadto w przypadku wszczęcia postępowania egzekucyjnego, wierzytelności stron - po uprzednim zwrocie kosztów egzekucji - miały być rozdysponowane proporcjonalnie do zainwestowanego kapitału. Umowny sposób uregulowania podziału sumy uzyskanej z egzekucji wskazuje na równe rozłożenie ryzyka braku spłaty na strony umowy o współpracy. Żaden zapis umowny o współpracy nie wskazuje, że w przypadku bezskuteczności prowadzonej egzekucji, (...) będzie miała roszczenie względem banku do zwrotu pozostałej części zainwestowanego kapitału wraz z odsetkami.

Mając na względzie sposób prowadzonej egzekucji przez pozwaną, nie sposób, zdaniem Sądu, przypisać jej w tym względzie niedbałości. Postępowanie egzekucyjne zostało zainicjowane bardzo szybko, jednakże z uwagi na brak majątku oraz chętnych do jego nabycia, egzekucja nie przynosi oczekiwanego przez powódkę rezultatu. W dalszym ciągu się toczy, jednakże zasadniczy składnik majątkowy, z którego możliwe było zaspokojenie roszczeń obu stron, został zbyty za cenę uniemożliwiającą pełne zaspokojenie się chociażby jednej ze stron niniejszego postępowania. Strony nie przedstawiły planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji nieruchomości, jednakże biorąc pod rozwagę dyspozycję art. 1025 k.p.c. – określającą kolejność zaspakajania roszczeń w toku postępowania egzekucyjnego – wysokość opłaty egzekucyjnej (15% - art. 49 ust. 1 i 2 uoksie) należy przyjąć, że zostanie ona rozdysponowana w całości na koszty egzekucji oraz należności pozwanej zabezpieczone hipoteką. Powódka, jako dalszy wierzyciel (bez równorzędnego zabezpieczenia hipotecznego) nie otrzyma żadnych kwot z tytułu sprzedaży licytacyjnej tejże nieruchomości.

W powyższej właśnie okoliczności strona powodowa upatruje zasadności roszczenia opartego na treści art. 471 k.c. W jej ocenie, gdyby pozwany Bank prawidłowo zabezpieczył jej roszczenie o zwrot dopłat poprzez ustanowienie poza zabezpieczeniem osobowym w postaci weksla in blanco, zabezpieczenie rzeczowe w postaci hipoteki na licytowanej nieruchomości dłużników, na której zabezpieczyła własne roszczenie z tytułu kredytu nr (...) z 01 lutego 1996 r. (vide odpis KW nr (...)), nie doznałaby szkody w wymiarze wskazywanym w pozwie. Uzyskałaby bowiem zwrot dopłat wraz z odsetkami, bądź ich części. Rozważając powyższe, Sąd podniósł, iż zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie przyjmuje się, że w przypadku roszczenia opartego na art. 471 k.c. zaistnieć muszą trzy przesłanki odpowiedzialności kontraktowej, określone w tym przepisie. Przesłanki te, co należy podkreślić, wystąpić muszą łącznie. Są one następujące:

- a) niewykonanie bądź nienależyte wykonanie zobowiązania (naruszenie zobowiązania),
- b) fakt poniesienia szkody,
- c) związek przyczynowy pomiędzy niewykonaniem bądź nienależytym wykonaniem zobowiązania a powstałą szkodą.

Nienależytym wykonaniem zobowiązania będzie sytuacja, gdy świadczenie zostanie wprowadzie spełnione, lecz nie będzie ono prawidłowe, gdyż odbiegało będzie w jakimś stopniu, większym lub mniejszym, od świadczenia wymaganego (zob. art. 353 i art. 354 k.c.). Innymi słowy – z przypadkiem nienależytego wykonania zobowiązania będzie się mieć do czynienia wtedy, gdy wprowadzie świadczenie zostanie spełnione, lecz interes wierzyciela nie zostanie zaspokojony w sposób wynikający z treści zobowiązania. Przy czym każde, nawet najlżejsze uchybienie zobowiązaniu przez dłużnika, bez względu na to, na czym by ono polegało, stanowić będzie nienależyte wykonanie. W orzecznictwie przyjęto także koncepcję, że nienależyte wykonanie zobowiązania ma miejsce wtedy, gdy zachowanie dłużnika zmierzało do spełnienia świadczenia, jednak osiągnięty przez niego wynik nie spełnia wymogów świadczenia, do którego dłużnik był zobowiązany (wyrok SA w Katowicach z 21 kwietnia 2009 r. V ACa 88/09 - LEX nr 523881). Przesłanką odpowiedzialności kontraktowej jest także szkoda, rozumiana jako uszczerbek majątkowy, na który składają się strata i utracony zysk (art. 361 § 2 k.c.).

W ocenie Sądu, powódka wykazała w prawidłowy sposób dwie pierwsze przesłanki odpowiedzialności pozwanej. Rozmiar poniesionej przez stronę powodową szkody, rachunkowy sposób jej wyliczenia, nie był kwestionowany. Pozwana sama przedstawiła stosowny bilans zadłużenia powodowej (...). Stan ten, wskutek prowadzonej egzekucji, nie zmienił się. Zdaniem Sądu wykazano również nieprawidłowe wykonanie zobowiązania w postaci nieodpowiedniego zabezpieczenia dopłat do kredytu inwestycyjnego. Sąd podkreślił, iż co do zasady pozwana zabezpieczyła interes powódki, jednakże zabezpieczenie osobowe w postaci weksla okazało się z perspektywy czasu niewystarczające. O ile, jak wykazała strona powodowa, na dzień udzielania kredytu ze sporną dopłatą, zabezpieczenie to - zważywszy na dobrą kondycję finansową kredytobiorcy, terminowe spłaty innych wierzytelności, dobrą opinię na rynku - było odpowiednie wedle prognoz Banku, to jednak stan ten winien być należycie monitorowany przez cały okres kredytowania. Nie jest to bowiem stan permanentny.

Pozwana tak, jak o interesy własne, winna zadbać o prawidłowe zabezpieczenie interesów swojego kontrahenta. Wszakże dzięki niemu pozyskiwała dodatkowych klientów. Dzięki pomocy ze strony Skarbu Państwa w spłacie kredytów inwestycyjnych, zyskiwała dodatkową gwarancję spłaty zaciągniętego zobowiązania przez kredytobiorców wraz z odsetkami, czerpiąc z tego wymierne korzyści ekonomiczne (inwestorzy dzięki dotacjom spłacali tylko część odsetek). Oferta pozwanej, dzięki dotacjom ze strony Skarbu Państwa, była korzystniejsza dla inwestorów, którzy chętniej decydowali się na zaciąganie wysokich kredytów na rozwój swojego gospodarstwa rolnego bądź przedsiębiorstwa w pozwanej Spółce.

Mechanizm zabezpieczania kredytów bankowych wyczerpująco wyjaśnił świadek A. M., wedle której zabezpieczenie kredytów bankowych u pozwanej uzależnione jest od oceny ryzyka, które jest tym mniejsze, im w lepszej kondycji finansowej znajduje się kredytobiorca. Pojęcia prawidłowego prawnego zabezpieczenia nie można z góry zdefiniować tak, jak przyjmuje powódka. Pojęcie to należy wyklądać na podstawie konkretnych okoliczności sprawy. Nie zawsze bowiem nawet w komercyjnej praktyce banków występuje zabezpieczenie rzeczowe kredytu. Ocena ta leżała przy tym w gestii Banku, który dysponował - w odróżnieniu od powodowej (...) - możliwościami wglądu w sytuację kredytobiorcy, winien też monitorować i badać przy pierwszych symptomach niewypłacalności, czy nie zachodzi potrzeba zwiększenia zakresu zabezpieczenia. O ile w 1997 r. kondycja finansowa i zdolność terminowej spłaty dłużnika - wedle ustaleń i prognoz pozwanej - była dobra i nie wymagała dodatkowego zabezpieczenia rzeczowego, to stan ten w przeciągu kilku lat uległ zmianie. O tym, iż sporny kredyt wymagał dodatkowego zabezpieczenia, świadczy chociażby zawarty z kredytobiorcami w dniu 08 lipca 2002 r. aneks nr (...) do umowy poszerzający zabezpieczenie także poprzez ustanowienie hipoteki na nieruchomości położonej w miejscowości B., stanowiącej własność D. i Z. małżonków Ł. objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy (...) (obecnie KW Nr (...)). Pozwana nie potrafiła wyjaśnić dlaczego nie dochodziła od kredytobiorców wykonania postanowień aneksu.

O tym, że po kilku latach terminowej spłaty kredytu nastąpiły problemy z wypłacalnością, świadczy również fakt, iż na rok przed wypowiedzeniem spornej umowy, ten sam kredytobiorca przy wykonywaniu innej umowy kredytowej, zaczął opóźniać się z płatnościami, występując z propozycją zmiany harmonogramu spłat rat kredytowych. Już w tej sytuacji prawidłowo wykonujący umowę o współpracy bank winien dążyć do wykonania postanowień zawartego dwa lata wcześniej aneksu. Rezygnacja z tej możliwości stanowiła wyraz nieprawidłowego wykonania zobowiązania ze strony pozwanej, stanowiąc naruszenie ust. 10 części III zarządzenia stanowiącego integralną część umowy o współpracy.

Związek przyczynowy w rozumieniu art. 471 k.c. pomiędzy nieprawidłowym wykonaniem zobowiązania a powstałą szkodą należy oceniać przez pryzmat art. 361 k.c.. Normalny związek przyczynowy odnieść trzeba do normalnych następstw zdarzenia szkodzącego, zbadanych w drodze testu *conditio sine qua non*. Test ten polega na przypisaniu roli przyczyny temu zdarzeniu, bez którego szkodliwy skutek by nie nastąpił. Tak wyselekcjonowane przyczyny poddawane są kolejnemu badaniu pod kątem odpowiedniego stopnia ich wpływu na wystąpienie skutku. Wpływ ten, zgodnie z art. 361 k.c., ma być normalny i jest rozumiany jako odpowiedni stopień prawdopodobieństwa wystąpienia danego skutku w razie zaistnienia ocenianej przyczyny i który w zwykłym porządku rzeczy jest konsekwencją tego zdarzenia (por. wyroki SN z 17 lutego 2011 r. III CSK 136/10, z 11 września 2003 r. III CKN 473/01, uchwała z 21 marca 2003 r. III CZP 6/03).

Ciężar udowodnienia istnienia związku przyczynowego między nienależytym wykonaniem zobowiązania przez pozwaną a powstałą szkodą oraz powstania teje szkody w postaci utraconych korzyści w świetle art. 6 k.c. spoczywał na wierzycielu (powódce), jako na podmiocie, który z tychże faktów wywodził skutki prawne.

W okolicznościach niniejszej sprawy należało jednak przyjąć, że nawet gdyby pozwana prawidłowo wykonała zobowiązanie – dokonała zabezpieczenia rzeczowego na ww. nieruchomości, to rozmiar szkody doznanej przez powódkę na skutek zaprzestania spłaty przedmiotowego kredytu, jego wypowiedzenia, pozostałby bez zmian. Sąd zważył bowiem, iż na powołanej nieruchomości pozwana już w 1996 r. ustanowiła hipotekę na zabezpieczenie umowy kredytowej nr (...), a zatem przed zawarciem aneksu nr (...) z 23 grudnia 1997 r., wprowadzającego dofinansowanie ze strony (...). Nawet gdyby na nieruchomości tej ustanowiono hipotekę zabezpieczającą interesy powodowej (...), to jej wierzycelność realizowana byłaby w dalszej kolejności. Zgodnie bowiem z art. 12 ust. 1 ustawy z 06 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t. jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 707) o pierwszeństwie ograniczonych praw rzeczowych wpisanych do księgi wieczystej rozstrzyga chwila, od której liczy się skutki dokonanego wpisu. Hipoteka wpisana do księgi wieczystej wcześniej, ma więc pierwszeństwo przed hipoteką wpisaną później. Gdy dochodzi do egzekucji z nieruchomości, to wierzyciel, którego hipotekę ustanowiono wcześniej, otrzymuje w pierwszej kolejności środki ze sprzedaży nieruchomości (po odliczeniu kosztów egzekucji i wierzycelności z kategorii 2-4). Jeśli po spłaceniu tego wierzyciela, pozostaną jeszcze wolne środki ze sprzedaży nieruchomości, trafią one do wierzyciela, którego hipotekę wpisano później. Podsumowując zatem Sąd skonstatował, że nawet poprawne wykonanie zobowiązania ze strony pozwanej – prawidłowego zabezpieczenia roszczenia zwrotu dopłat, wywołałoby szkodę w tożsamym rozmiarze. Z tego względu również roszczenie powódki oparte na dyspozycji art. 471 k.c. podlega oddaleniu.

W tym stanie rzeczy jedynie dodatkowo Sąd Okręgowy odniósł się do kwestii przedawnienia roszczeń powódki. Sąd, w zakresie statusu prawnego przedmiotowego żądania, w pełni podzielił stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w orzeczeniu z 04 listopada 2011 r. sygn. akt I CSK 799/11, który w analogicznym przypadku stwierdził, że o ile: samo przekazywanie dopłat do kredytu udzielanego przez pozwanego Bank może zostać zakwalifikowane, jako świadczenie o charakterze okresowym, to żądanie ich zwrotu w związku z naruszeniem przez Bank postanowień umowy, łączącej go z powodową (...), jest niewątpliwie świadczeniem jednorazowym. Mamy tu do czynienia z żądaniem zapłaty określonej kwoty pieniężnej. Jest to więc klasyczny przykład świadczenia jednorazowego. Przedawnienie roszczenia o zapłatę tej kwoty wynosi więc dziesięć lat, skoro bezspornym jest, że przysługuje ono stronie nie prowadzącej działalności gospodarczej oraz nie jest to świadczenie okresowe, ani żaden przepis prawa nie przewiduje krótszego terminu przedawnienia.

Skoro roszczenie o zwrot dopłat ma - jak wyjaśniono - charakter jednorazowego świadczenia wynikającego ex contractu, to taki status prawny tego roszczenia determinuje także kwestię jego wymagalności. W literaturze i orzecznictwie trafnie przyjmuje się, że roszczenia wynikające z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania łączącego kontrahentów stają się wymagalne już w chwili wystąpienia tych zdarzeń (art. 120 k.c.).

Nie bez znaczenia pozostaje także kwestia ustalenia stanu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez bank i czasu pojawienia się tego stanu, co ma istotne znaczenie dla określenia wymagalności roszczenia (...) o zwrot dopłat i roszczenia o odsetki za opóźnienie. Odpowiedzialność kontraktowa z całą pewnością nie jest odpowiedzialnością za sam czyn (naruszenie zobowiązania), lecz za jego skutek - powstanie w związku z tym czynem negatywnych następstw w sferze majątkowej wierzyciela.

Sąd opowiedział się za stanowiskiem, w myśl którego termin przedawnienia roszczenia o odszkodowanie ex contractu rozpoczyna bieg w chwili, w której powstała szkoda pozostająca w związku z naruszeniem zobowiązania (wyroki SN z 04 marca 2010 r. I CSK 407/09 - LEX nr 584187 oraz z 19 grudnia 2007 r. V CSK 340/07 - LEX nr 361459). W realiach przedmiotowej sprawy, dopiero zaprzestanie obsługi kredytu inwestycyjnego przez kredytobiorcę, skutkujące jego wypowiedzeniem, zaktualizowało powinność zwrotu dopłat do oprocentowania kredytu, co do zasady. Wówczas to powstało ogólne roszczenie do zwrotu udzielonych dopłat. Powódka dowiedziała się o wypowiedzeniu tejże umowy dopiero 18 listopada 2005 r., kiedy to otrzymała od pozwanej pismo, informujące o wypowiedzeniu wraz z propozycją ugodową kredytobiorców. Ujawnienie skutku w postaci nieprawidłowego zabezpieczenia roszczenia powodowej (...) nastąpiło jednakże dopiero w momencie, w którym okazało się, że suma uzyskana z egzekucji nieruchomości nie pokryje należności (...) z tytułu rzeczzonego dofinansowania - nie można by więc mówić o przedawnieniu roszczenia powódki. Nawet jeżeli przyjąć, iż w przypadku uznania, że momentem w którym ujawniła się szkoda (powstała w następstwie nieprawidłowego wykonania zobowiązania - niewłaściwego zabezpieczenia prawnego), była data powzięcia przez powódkę informacji o sposobie zabezpieczenia jej roszczenia - jak obstawały w zasadzie zgodnie strony w dniu 18 listopada 2005 r., to zważywszy na 10-letni okres przedawnienia, roszczenie powódki wnoszącej pozew w dniu 11 marca 2015 r., nie uległoby przedawnieniu.

W opinii Sądu skuteczny byłby za to podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia sporej części dochodzonych świadczeń ubocznych.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Apelację od powyższego wyroku złożyła powódka. Zaskarżając orzeczenie w całości zarzuciła -

1. naruszenie art. 233§1 k.p.c. polegające na nierozważeniu przez Sąd I instancji w sposób swobodny i wszechstronny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz dokonaniu przez Sąd ustaleń sprzecznych z zebrany materiałem dowodowym
2. naruszenie art. 354§1k.p.c. w zw. art. 355§2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie
3. naruszenie art. 65§2 k.c. w zw. art. 56 k.c. w zw. art. 354§1k.c. w zw. z §8 ust.1 w zw. §14ust. 3 pkt.7 umowy o współpracy zawartej pomiędzy bankiem a (...) (...) z dnia 21 listopada 2005r. oraz w zw. z częścią III ust.10 Załącznika nr (...)do Zarządzenia Prezesa (...) nr (...) z dnia 4 marca 1997 r. do umowy nr (...) z dnia 15.04.1997r. poprzez jego niezastosowanie
- 4.naruszenie art. 471 k.c. poprzez jego niezastosowanie
- 5.naruszenie art. 98§1 i 3 k.p.c w zw. §6 pkt.7 Rozporządzenia Min. Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych... poprzez ich błędne zastosowanie.

W konsekwencji skarżąca wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów za obie instancje.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji oraz dokonaną ocenę prawną w zakresie, w jakim prowadziła ona do oddalenia powództwa, ze wskazaną poniżej modyfikacją. Dokonana przez Sąd I instancji ocena dowodów odpowiadała w pełni zasadom zawartym w art. 233§1 k.pc. Odnosząc się do zarzutów zawartych w pkt.1 petitum apelacji należy zauważyć, iż te wskazane w tiret 1-5, 7-9 dotyczą w istocie prawidłowości dokonanej subsumpcji, a zatem będą omówione w dalszej części niniejszych rozważań. Jeżeli chodzi o zeznania świadka A. M. to strona powodowa nie wskazała przekonujących okoliczności, dla których jej relacje w zakresie zaobserwowanej przez świadka praktyki w zabezpieczaniu kredytów, miały nie być wiarygodne. Natomiast ocena, czy w niniejszej sprawie przyjęte przez pozwaną zabezpieczenia były odpowiednie, stosownie do wymagań wiążących strony umów, należy do sądu, zeznania świadka mają niewielki i co najwyżej posiłkowy walor w tym zakresie. Stosownie do wniosków stron, złożonych na rozprawie apelacyjnej, Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe i dopuścił dowody z dokumentów w postaci odpisu z księgi wieczystej, należącej do dłużników nieruchomości oraz złożonych odpisów postanowień na wskazane przez strony okoliczności tj. wielość hipotek obciążających nieruchomość oraz braku zaspokojenia się przez pozwaną Bank z egzekucji z nieruchomości. Z tych ostatnich dokumentów wynika, iż wbrew twierdzeniom apelacji, postępowanie egzekucyjne z nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) (oszacowanej na kwotę 2 317 000zł) zostało umorzone przez komornika przy Sądzie Rejonowym (...) w K. wobec bezskuteczności licytacji i braku wniosku wierzycieli o przejęcie nieruchomości /k- 381/, natomiast mocą postanowienia Sądu Rejonowego (...) w K. z dnia 13 lipca 2016 r. stwierdzono wygaśnięcie skutków przybiccia za kwotę 160 000zł własności nieruchomości, stanowiącej działkę nr (...), wobec niewpłacenia należnej reszty ceny przybiccia w wysokości 136 000zł/k-380/.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny oddalił wnioski dowodowe strony powodowej, zawarte w apelacji, zmierzające do ustalenia aktualnego stanu powyższych egzekucji, które ostatecznie strona pozostawiła do uznania sądu, wobec wyjaśnienia sytuacji dokumentami, złożonymi przez stronę pozwaną oraz w kontekście jej oświadczenia, o braku zaspokojenia w jakiegokolwiek części przez Bank z egzekucji z nieruchomości. Generalnie jednak ustalone przez Sąd okoliczności faktyczne nie były sporne, sporna okazała się subsumpcja dokonanych ustaleń.

Przechodząc zatem do oceny prawnej dochodzonego żądania Sąd Apelacyjny zważył co następuje. W niniejszej sprawie wchodziły w rachubę trzy podstawy prawne roszczeń, jakie mogła mieć (...) do Banku. Pierwszą był §6 umowy nr (...) z dnia 21 listopada 2005r., zgodnie z którym jeżeli zaistnieją przesłanki zwrotu dopłat, Bank obowiązany jest do wyegzekwowania we własnym imieniu i na swoją rzecz od kredytobiorcy zwrotu części oprocentowania wynikającego z umowy kredytu oraz przelania go na rachunek (...) niezwłocznie od daty wyegzekwowania. W rozważanym przypadku zaistniały przesłanki do zwrotu świadczenia, oceniane stosownie do umowy nr (...) z dnia 15.04.1997r., obowiązującej w dacie udzielania kredytu oraz stanowiącego jej integralną część Zarządzenia nr (...) Prezesa (...) z dnia 4.03.1997r., wobec zaprzestania obsługi kredytu przez dłużników i wypowiedzenia umowy przez Bank mocą pisma z dnia 1.04.2005 r. Jednakże Bank uprzednio niczego nie wyegzekwował, natomiast już na rozprawie apelacyjnej okazało się, iż dopiero w ostatnim czasie egzekucja z nieruchomości przyniosła pewne niewielkie efekty i Bank odpowiednią część należności przekazał na rzecz powodowej (...), co nie zostało zaprzeczone przez stronę powodową/ protokół rozprawy apelacyjnej -k 408,410/. W tej sytuacji powództwo, rozważane w oparciu o powyższą podstawę prawną jest niezasadne, a w tym co do niewyegzekwowanych należności- przedwczesne. Strona powodowa zresztą powyższej podstawy prawnej nie powoływała.

Jeżeli natomiast chodzi o akcentowaną przez skarżącą podstawę dochodzonych roszczeń, tj. §8 umowy z dnia 21 listopada 2005r., to należy wskazać, iż przepis ten przewiduje rodzaj kontraktowej, samoistnej odpowiedzialności gwarancyjnej, gdzie (...) może domagać się od razu od zwrotu dopłat od Banku w sytuacji, gdy kredyt został udzielony niezgodnie z warunkami określonymi w umowie, a zatem niejako „od początku” wadliwie. Oceniając powyższe przesłanki należy, zdaniem Sądu Apelacyjnego, odmiennie przyjąć, niż to uczynił Sąd I instancji, iż w ramach „warunków określonych w umowie” należy rozważać również sposób zabezpieczenia kredytu. Jednym bowiem z warunków udzielenia kredytu/ w rozumieniu tego terminu jako przesłanki udzielenia świadczenia/ jest odpowiednie zabezpieczenie. Nie jest to zatem okoliczność „wtórna” wobec przesłanek §8 ust.1 umowy, jak przyjął Sąd I instancji.

Jednakże skoro jest to jeden z „warunków” przyznania kredytu to jego spełnienie należy oceniać w kontekście sytuacji dłużnika w dacie, czy szerzej okresie, badania jego zdolności kredytowej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w dacie przekwalifikowania części kredytu, na inwestycyjny tj. w dniu 23.12.1997r., zastosowane zabezpieczenie było odpowiednie. W rozważanym przypadku sytuacja dłużników i prowadzonego przez nich przedsięwzięcia gospodarczego była bardzo dobra, o czym świadczy okoliczność wykonywania umowy i spłacania kredytu przez dalszych ponad siedem lat. Trudności zaczęły się dopiero pod koniec 2004 roku, a i wtedy należności zostały ostatecznie uregulowane. Został spłacony również drugi kredyt zawarty z Bankiem, który został zmodyfikowany co do sposobu płatności. Dopiero dłużnicy przestali realizować swoje zobowiązania w 2005 roku /ostatnim/, kiedy ubiegali się rozłożenie powstałej zaległości na dwie raty, na co nie wyraziła zgody powodowa (...). Należy przy tym zauważyć, iż również dokumenty, takie jak : Jakościowa ocena klienta oraz Rachunek zysków i strat za rok 1997r., jak Prognoza rachunku wyników przemawiały na korzyść pozytywnej oceny przedsięwzięcia pod kątem przyszłej spłaty i wypłacalności klienta w dacie udzielania kredytu. W tej sytuacji przyjęte zabezpieczenie wekslowe kredytu, wraz z poręczeniem wydawało się odpowiednie i wystarczające w rozumieniu pkt. III ust.10 Załącznika nr (...) Zarządzenia nr (...) Prezes (...). Wymaga przy tym podkreślenia, iż regulacja powyższa nie definiowała bliżej rodzaju zabezpieczeń np. poprzez wskazanie preferowanych rozwiązań. Należy przy tym podzielić pogląd, iż (...), biorąc czynny udział w redagowaniu zawieranych z Bankiem umów, winna zapewnić wprowadzenie do umowy unormowań co do rodzaju zabezpieczeń, które jej zdaniem winny być stosowane. Skoro zaś tego nie uczyniła, to nie może zarzucać im nieodpowiedniego, jej zdaniem, niewystarczającego charakteru. Jest to nieuprawnione „przerzucanie” wyłącznego ryzyka biznesowego na Bank w ocenianej już ex post sytuacji, powstałej w wyniku bezskutecznej egzekucji, niezgodnie z zamiarem stron/art. 65§1k.c./ i celem ominięcia regulacji z § 6 umowy . Należy również przypomnieć dodatkowo, iż mocą aneksu z dnia 25.03.2002r., zawartego przez Bank z dłużnikami, do umowy kredytowej nr (...) z dnia 1.02.1996 r., rozszerzono zabezpieczenia kredytu, które ostatecznie nie zostały wyegzekwowane wobec dłużników, jednakże kredyt był cały czas przez nich dalej, tj. przez kolejne dwa lata, spłacany. Nie należy również oceniać spełnienia przesłanek do udzielenia kredytu/ §8 umowy z dnia 21.11.2005r./, stopnia staranności Banku przy zawarciu umowy kredytowej, czy sposobu wykonywania tej umowy(a w konsekwencji sposobu wykonania umów zawartych pomiędzy stronami niniejszego postępowania), z punktu widzenia znanych aktualnie, kompleksowych rezultatów egzekucji, lecz w ramach i poprzez ocenę okoliczności, które mogły być i były znane uprzednio i pozostawały do przewidzenia w dacie udzielania kredytu. W konsekwencji brak jest podstaw do przyjęcia, iż kredyt został udzielony niezgodnie z warunkami określonymi w umowie, a zatem do zastosowania §8ust.1 umowy z dnia 21.11.2005r. Należało również podkreślić, iż (...), co nie było sporne, dowiedziała się już w 2005 r. o katalogu zastosowanych zabezpieczeń i odpowiadając pismem z dnia 13 grudnia 2005 r. na pismo Banku z dnia 3 listopada 2005 r. nie tylko ich nie zakwestionowała, ale wprost powołała się na §6 ust.1 i 2 umowy z dnia 21.11.2005r., wzywając Bank do realizacji świadczenia w tym trybie. Powództwo, w ramach którego wycofała się z powyższego poglądu, zostało złożone blisko dziesięć lat później. W związku z powyższym zarzut naruszenia art.354§1 k.c. w zw. art. 355§2 k.c. oraz 65§2k.c. w zw. art. 56k.c. w zw. art.354§1k.c. i §8 ust.1 umowy należało uznać za chybiony.

Nietrafny okazał się również zarzut naruszenia art. 471k.c. Jeżeli chodzi o tę trzecią podstawę prawną potencjalnej odpowiedzialności pozwanego, Sąd Apelacyjny nie podziela poglądu, iż Bank niewłaściwie wykonywał kontrakt. Jak podkreślano wyżej, umowa kredytowa była przez dłuższy czas przez dłużników wykonywana, spłacali oni raty kredytowe. Trudności pojawiły się pod koniec wykonywania tej umowy, przy czym nie było wykluczone, iż zostałyby one przewyciężone, gdyby (...) wyraziła zgodę na rozłożenie należności na raty, co być może umożliwiłoby przedsiębiorcom przewyciężenie powstałych perturbacji i kontynuowanie działalności. Rolą (...) było bowiem wspieranie przedsiębiorczości i rozwoju określonych dziedzin gospodarki, nie zaś zwrotne egzekwowanie wydatkowanych należności, bez względu na gospodarcze skutki takich decyzji. Pogląd (...), zarzucający Bankowi niewłaściwe wykonanie umowy, kreuje w istocie odpowiedzialność Banku opartą na zasadzie ryzyka za skutki nieudanej egzekucji. Jest to niezgodne z zasadami odpowiedzialności kontraktowej, wyrażonej w art.471, 472 i następnym k.c. w kontekście treści umowy (...) i Banku, która nie statuowała odpowiedzialności szerszej niż za niezachowanie należytej staranności.

Gdyby z kolei przyjąć, że Bank naruszył później obowiązki kontraktowe, nie modyfikując zabezpieczeń, stosownie do pogarszającej się sytuacji dłużników i ich przedsiębiorstwa na końcowym etapie funkcjonowania umowy kredytowej/ choć Sąd tego poglądu nie podziela/ to brak jest związku przyczynowego w rozumieniu art.361k.c.pomiędzy ewentualną szkodą, a zaniechaniem Banku, tak jak to wskazał Sąd I instancji. (...) bowiem twierdziła, iż w przypadku zastosowania właściwych jej zdaniem zabezpieczeń / w szczególności rzeczowych, jak np. hipoteka/ należności zostałyby wyegzekwowane. Obecna sytuacja pokazała, iż pogląd ten jest chybiony, brak jest jakichkolwiek nabywców na przedstawiające potencjalną przynajmniej wartość nieruchomości dłużników, zaś egzekucja z tych składników majątku okazała się bezskuteczna. W konsekwencji ustanowienie ewentualnej hipoteki, na które to rozwiązanie wskazywała (...), nie doprowadziłoby do pożądanego efektu, zwłaszcza w sytuacji figurujących już wielorakich obciążeń majątku zobowiązanych, co wykazała sama strona powodowa. Należy przy tym powtórzyć, iż (...) dowiedziała się o sytuacji finansowej zobowiązanych i trudnościach w realizacji końcowego etapu umowy kredytowej już w 2005r., kiedy to nie zgodziła się na restrukturyzację zadłużenia. Nie podjęła wówczas żadnych czynności, nawet o charakterze sygnalizacyjnym, wskazujących Bankowi na niewłaściwy sposób wykonywania umowy kredytowej. Wprawdzie w umowach pomiędzy Bankiem a (...)nie widniały *expressis verbis* wskazane obowiązki (...) w zakresie monitorowania sposobu wykonywania przez Bank umów kredytowych, w których finansowo uczestniczy powódka, nie mniej jednak, zdaniem Sądu Apelacyjnego w obecnym składzie, powinności takie wynikają z samej istoty umów zawartych przez skarżącą z Bankiem. (...)angażuje swoje środki finansowe, winna zatem współdziałać z Bankiem w realizacji umów, tym bardziej, iż dysponowała stosownymi narzędziami w postaci chociażby możliwości żądania informacji i zgłaszania stosownych sugestii w zakresie, jaki dotyczył jej interesów. Powziąwszy informację o powstałym w 2005 r. niespłaconym zadłużeniu, powódka nie zgłosiła bankowi żadnych zastrzeżeń do sposobu realizacji przez bank zawartej z nią umowy, w szczególności odnośnie rozszerzenia zabezpieczeń, czy podjęcia innych działań względem dłużników. Jedynie poleciła Bankowi przeprowadzić czynności egzekucyjne w trybie §6ust. 1i 2 umowy z dnia 21.11.2005r. i przelać część oprocentowania po wyegzekwowaniu lub dobrowolnej spłacie na rachunek (...). Jednakże, jak to już podniesiono wyżej, nawet gdyby katalog zastosowanych zabezpieczeń był szerszy, tak jak to postulowała skarżąca, rezultat w punktu widzenia braku skuteczności egzekucji na jej rzecz, byłby taki sam, a w każdym razie nie wykazano tezy przeciwnej.

Sąd Apelacyjny nie znalazł też podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie kosztów procesu. Wprawdzie, stosownie do § 6 ust.6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, mającego zastosowanie do postępowania przed Sądem I instancji, stawka minimalna przy wartości przedmiotu sporu w zakresie roszczenia głównego/ bez odsetek/ wynosi 3 600zł. Jednakże z uwagi na stopień zawłości sprawy należało uznać, iż dwukrotna stawka minimalna jest adekwatna do nakładu pracy pełnomocnika.

W związku z powyższym apelacja jako bezzasadna na podstawie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu, zaś postanowienie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadnia treść art.98§1 i3 k.p.c. w zw. §2 ust.6 i §10ust.1 pkt.2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (D.U. 2015.1804).